

Denkov Tone je bil pa tudi posebna glava; ves perpraven kaj taziga kadaj pošlati, kar si je v serzu shelel in domišljeval. Kjer je hodil ali štal, je povsod ozhi in ufhesa pri sebi imel in je vse, kar je vidil ali slishal, na tanko svéditi hotel. Ni ga bilo dervéla v gojsdu, ne trave na fenosheti, de bi ne bil poprasheval, kako se ime-nuje, sa koga de je dobra in kakoshne lastnosti de imá? Misli si je: To je ravno pravi raslo-zhek med zhlovékam in med neúmno shivino, de shivina le je in pije, zhlovek pa bi se imel prisadjati, vse, kar njemu v dél pride, uméti in sapopasti, kako in sakaj de je. Poleg téga se je Denkov Tone nekterih pregovorov nau-zhil, kakor postavim: Nizh se bres usroka ne sгодí. — Kakorshen je usrok, tako je djanje. — V djanju ne more nizh priti, kar v usroku ni. — Kar na levízi leshí, ne more na defnizi leshati, in kar je zherno, ne more bélo biti. — Bog she do-bro ve, kaj déla, in sakaj in kako. — Kar je nespamnetiga, snajo pazh ljudjé delati, ne pa Bog. — Tazih pregovorov je vezh imel, kateri so mu vselej pripravno v misli prishli. Postavim: Ako je po nozhi kaj po hishi ali odsunaj saropotalo, de so se njegovi bratje strashila sbali, je djál: „Ne bodíte neumni! Ro-potanje je djanje, ki mora usrok iméti, bres kteriga bi se ne sgodilo. Ako duhovi strashijo, pazh rók in nóg nimajo, ali kar bodi terdiga, s zhemur bi ropotali. Pojdimo gledat, kaj je saropotalo!“. Vezhdel so nashli, de je ali kaj is kvishkiga na tla padlo, ali de je mazhka sa mi-shami skakala i. t. d. Kmalo se niso vezh bali, ko so svedli, od kod to ali uno pride.

Tako je Denkov Tone she is mladiga na-vajen bil, pri vsih rezhéh gledati, kako, ka-daj, kjé in sakaj se godé, in tako je mogozhe bilo prevdariti, kako in s kakshnimi pomozhki bi si mogel pri svoji majhni kmetiji kadaj k pre-moshenju pripomozhi.

Nar poprej mu je prishla misel v glavo: Kako, zhe bi svoje dvé njivizi prodal in denarje v lotorijo dal, tukaj svojo srezho poskusiti? Pa néki mosh is ravno té vafi, ki je pred nekimi letmi 500 tolarjev sadel, je sapravljivez postal ter vse, kar je premogel, sabil. Pri njem je ref obveljal pregovor: Kakor dobljeno, tako sguhljeno. — Dva druga soseda sta le po re-par-jih v lotorijo stavila; pa pri goljsivim upanju in zhakanju térne in kvatérne sta skoraj obnoréla; opravke sta samujala ter vsak dan berafhki palizi blisheje prishla. Tone je tudi slishal, de je vezh ljudí savoljo lotorije ob pamet prishlo, in de je vezh drusih savoljo njé v take nadloge sabredlo, de so vse v némar pustili, od doma potegnili ter shélmi, goljufi, tatje in tolovaji postali. On je dobro sposnal, de se tistih denarjev komaj de-setina nasaj dobí, ktere lotorija poshré. Torej

je misli: „Zhemú je meni treba, svoje premoshenje v vodo nositi!“

Dvéma njegovih bratov je muha v glavo prishla, saklad (shaz) kopati. Nesnan lovez se njima v kerzhmi pridrushí ter jima misel v glavo vbije, de na konzú nja verta velik saklad od vezh tavshent krón sakopán leshí, kteriga bi on snal vsdigniti. Tode poprej mora on tisti dufhi, ki je tam sakléta, sedem slatov, sédem kron, sédem petiz, sédem sedmíz, sédem groshev, sédem kraj-zarjev, sédem vénarjev s zhernim petelinam in s sedmerimi jajzmi prinešti, jo réshit. „V tej hipi pa ravno toliko nimam, jima rezhe, in tudi ne te forte denarjev.“ Mladenzha se oklamiti pustita; dásta, kar samoreta in denarje na skasano mesto prineseta. Ondi je lovez vsktere krishe in ne-zhimernosti po tléh in v sraku delal in se pri tem kakor norz obnashal, poslednizh jima she vkashe jamo kopati. Tam sta ref do velike skri-nje prishla, ktere jima pa ni bilo mogozhe prevsdigniti. Sdaj jima lovez rezhe: „Tréba je de se denarji na skrinjo poloshé, preden jo du-sha s sakladam sapustí.“ Lovez poloshi denarje s petelinam in jajzmi na skrinjo, na tla poklékne in vse forte neumljíve besede memrati sazhne. Bratama pa vkashe prozh iti, de jima saklét duh morde vratú ne savíje, ako bi dobre vestí ne iméla. Is strahú se brata odtegneta, kakor je treba bilo, lovez jo pa med tém pobere. Ko sta me-nila, de je duh shé pregnán, sta brata s stra-ham nasaj prishla in skrinjo s sakladam fizer she na prejshtnim mestu leshati vidila, denarjev in lovza pa ni bilo nikjer vgledati. Šamo petelina in jajza je lovez pustil s napisam: „Tako se norzi in bedaki lové!“ V skrinji je bilo pa do verha teshkih kamnov.

To prigodbo si je Tone dobro v moshgane sapisal in nikoli mu ni v misel prishlo, se s ko-panjem sakladov bogatiti. On si je v svoji pa-meti misli, de imá kmet svoje saklade v svojih njivah in vertih sakopane. Dar, kteriga imá vsak kmet na saklad pokladati, je gnoj; to je zherni petelin. Umetnost saklade vsdigovati, je pa pravo obdelovanje poljá.

(Dalje sledí.)

Stara prilika, ki she sdaj veljá.

V refnizi je prasno modrovati, kako so ljudjé shivéli, kadar jih je malo bilo; ampak prashanje je, kaj sdaj po-trebujejo, ko je she vsak kót na svetu s ljudmi natlazhen. Zhe sdaj ne bode strahú in gosposke med ljudmi, pojde vse krishem: mozhnejshi bode slabhiga terl. — Eden nekada-jnih modrih Rimzov je pravil svojim rojakam to priliko, re-kózh: Udje zhlovéshkiga teléfa so godernali zhes she lodez, de nizh ne déla, de lén v sredi trebuha na gorkim leshi in je. Glava je rekla: Jes moram sa shivesh fkerbeti; roka: jes delati; noga: jes po blatu hoditi; vsak ud: jes moram shelodzu srezhi, mu jedilo svezhiti. „Sam she-lodez je med nami toshljivez. Kaj ga bomo péstovali! rajshi pozhivajmo in mu nizh jésti ne dajmo.“ Tada ga sazhnejo stradati. Shelódez ni nizh nizh prejel, pa tudi ni nizh drugim udam od sebe dal. Sazhela je kri permankovati, sazhéli se

fokovi po truplu fufhiti; glava je flabéla, ozhi medlele, roka, noga se tréfla. Kar so udje sposnali, de jim shelo-dez ni sapstojn, temuzh de všim shivljenje povrazha proti temu, kar mu dadó. Tako tudi vi nespametni Rimljani (govori modri Rimez) mi flite vřak sam svoj biti; bóte she sposnali kaj bo, kadar bodete bres oblafli shivéli. Le kregajte se s pametjo, vaf bo she vafha lařna nadloga suzhila. — To flifhajozh so se Rimljani sopet k pameti povernili, in se pod pokorřhino popreřfhne gořpojřke s vefeljem podali. (Vodnik. Ljublj. Nov. 1797.)

Urno, kaj je noviga?

(Vojřka — vojřka je)! . . . „Vojřka? Kje?“ . . . Bliso naf — v Gradzu! ali faj savoljo Gradza! Pa nekár se ne vřtrařhite, ljubi prijatli na řhtajerskim, she ni kaplize kervi teklo; nizh hudiga ne bo. Le dva uzhenamosh se namrezh hudo preperata, kaj je bolj prav pitati, Gratz ali Grätz? Ta preper se je sopet tako sazhel: Ko je bil vlaško leto v jefeni sbor uzhenih gořpodov v Gradzu, je eden ismed njih na řhiroko in dolgo raslagal, de nemřhki pravopis poglavitniga meřta na řhtajerskim je Gratz, ne pa Grätz, kakor nekteri piřhejo in govorijo. Ta gořpod je svoje befede tako prijetno in gladko flavil, de je vezhji dél sbranih terdno verjel, de je tako in ne drugazh. Koj drugi dan so Grazhanřke novize povelje dobile, ne vezh „Grätzer Zeitung“, ampak „Gratzer Zeitung“ piřati.

7. Grudna pretezheniga leta pa se je vojřka savoljo tega piřanja v Dunajřkih novizah sazhela. Nek uzhen profesor je namrezh v téh novizah se temu piřu soperřavil in terdi, de Gratz ni prav, ampak Grätz. Ta uzhen mosh je pokasal, de so ljudje řkosi vezh ko sedem řto let vezhdel Grez, Grecz, Gretz, Grätz piřali, in to rasfodbo řkosi toliko sprizhev v téh novizah poterdi, de ni konza ne kraja. řkosi pet listov eno gode. On pravi: „Zhe ravno ni dokonzhano, de so řlovenzi Gradzu od befede grad imé Gradez dali, jim vunder nezhe zhařti vseti, de imé glavniga řhtajerskiga meřta je od řlovenřkiga naroda, le viřoki glaf zherka ř se je s zhařama v glaf ř premenil.“

Mora se rezhi, de je ta profesor is vših řótov podperke sa svojo miřel poiřkal in de se prav junarřko v tej vojřki obnařha. Kdo pa ima vunder prav? Ali řadaj kaj vezh vemo, kakor popreř, ktera je prava? Kakor popreř, bodo tudi v prihodno nekteri Gratz — nekteri Grätz piřali. Tudi v nemřhkih „obzhinřkih novizah“ se je glaf sa nařlednje piřanje vsdignil, in miřlimo, de se bo vojřka řadaj she le sazhela.

Vi pa, ljubi řofedje na řhtajerskim, bote vkljub temu mirno řpali, kakor Krajnzi takrat, ko je v Ljubljani vojřka bila, ali se Ljubljana, Ibljana, Loblana . . . piřati mora? Naj Nemzi piřhejo Gratz ali Grätz: nam je Grätz tako ljubo, kakor Gratz! Mi řlovenzi pa v edinořti shivimo, ker vši piřhemo in govorimo Gradez!

Dr. Bleiweiß.

(řtékli piř v Ljubljani.) V meřzu Grudna pretezheniga leta so bili v Ljubljani trije řekli piř. — Na Dunaju je tudi ta meřez en konj řtekel. — Pasite tiřti, ki miřlite, de le poleti pařja řtekljina se perkashe in de le od vrořhine is-haja.

Sméf.

(Jes fim sam hudnik is pekla!) V Vodnikovih řljubljanřkih novizah od leta 1797 Nr. 53. se ta řmeřhna povedka here:

Letař pomladi, kadar so se zefarřki tukaj memo naf nasaj potegovali, řranzosi pak od Verhņike doli sa njimi pertiřkali, so ljudje zhudno govorili, namrezh: De je na piketu řtojezh řranzosi zefarřkiga k sebi klizal. Ta se sgo-

varja, de ne řmó, ker ni perpuřheno is piketa iti. řranzosi ga lepo prořti, rekózh: „řridi k meni, řtori meni dobroto, ne boji se nizh hudiga; prořim, de mi zhevlje isuřeřh.“ Zefarřki se puřti prořiti; gre, mu zhevlje isuje in kar sagleda, de řranzosi ima parklje in kremplje. — „Kaj řlodja je to!“ savpije preřtrařhen. řranzosi odgovori; „Jes fim sam hudnik is pekla; nikar se ne vřtrařhi! Daneř je ořem in dvařřeti dan meřza řufhza; notri do perviga Majņika bom she řranzosi pomagál.“

(Na Dunaju) so posebno řhtir hiřhe, ki vřako leto řilno veliko obřeřti (řins) dajo. Ena (meřni řhpital) nefe vřako leto 88,000 goldinarjev řrebra; — druga (řratnerjev dvor) 45,000 goldinarjev; — tretja (řhotovi dvor) 38,000 goldinarjev in zheterta (Belegardov dvor) 31,000 goldinarjev řrebra. — Ne bilo bi flabo, eno ali drugo teh hiři imeti!

Dober řvetvavez sa mlade kmetiřřke gořpodarje.

Novo leto 1844.

Na noviga leta dan povřdigni svoje řerze ponishno proti Bogu, perporozhi mu sa zelo leto vse svoje perhodnje dela in opravila, prořti Boga sa njegov řveti shegen, in řtori řefnizhen řklep, de bořh per všim svojim djanju vřelej Boga pred ozhmi imel, in le v njegovo řveto voljo vdán svoje dela poterpeřhljivo opravljál. řpomni se, kar řtari pregovor pravi:

ř' Bogam sazhni, ř' Bogam tudi vse konzahj;

řřezhno bořh shivel, in perřhel v' vezhni raj.

I. Profenz — Ledenz ima XXXI dni.

Kmetiřřki opravki v tem meřzu.

- Ogledaj řkerbno zhbelne panje, De ne bo mogel desh ne veter va-nje.
- Ob gorkih dnévih ispuřti řhivino is bleva, De vefeli zhiřtote sraka se in dneva.
- Mlade zepljenje, de jih kose in sařz' ne objedó, Pomashi ř' kravjim blatam, s řholzham, al' ř' pelenovo vodó.
- Vert per hiřhi, pred řnegam ř' pepelam, ř' kokofřjim in drugim gnojem potrořti, Lepa in viřoka trava dovolj dobizhka berřh nořti.
- Prekladaj gnoj, de se bolj rasgnoji in ne trohni.
- Popravi vosne pota, sařrad' prelase zhes řenosřeti.

Šitni kup.	U Ljubljani		U Krajnju	
	30. Grudna.		27. Grudna.	
	řl.	kr.	řl.	kr.
1 mernik řřenize domazhe	1	21	1	27
1 „ „ banarřke	1	27	1	26
1 „ řurfhize . . .	—	—	1	6
1 „ řorřhize . . .	—	—	1	10
1 „ Erři . . .	1	2	1	6
1 „ Jezhmena . . .	—	57	1	—
1 „ Prořa . . .	1	2	1	3
1 „ Ajde . . .	—	—	1	12
1 „ Ovřa . . .	—	36	—	36

Zena preřhizhev v Krajnju 27. Grudna:

Preřhizhi do 1 zenta po 4 ½ krajzerjev řunt.

„ od 1 zenta do zenta in pol po 5 krajzarjev řunt.

„ pri 2 zentih in zhes po 6 krajzarjev řunt.

řhpěh v bōhěh 13 goldinarjev zent.

„ od is koshe djanřh preřhizhev 14 goldinarjev zent.

Danařhnimu řiftu je trétji řpiřek iměn delěřhnikov téh noviz perdján.